

**MATERIAŁY
X MIĘDZYNARODOWEJ
NAUKOWI-PRAKTYCZNEJ
KONFERENCJI**

**WSCHODNIE PARTNERSTWO -
2014**

07 - 15 września 2014 roku

Volume 3

**Filologiczne nauki
Historia
Filozofia
Politologia**

Przemyśl
Nauka i studia
2014

MATERIAŁY
X MIĘDZYNARODOWEJ
NAUKOWI-PRAKTYCZNEJ KONFERENCJI

«WSCHODNIE PARTNERSTWO -
2014»

07 - 15 września 2014 roku

Volume 3
Filologiczne nauki
Historia
Filozofia
Politologija

Przemyśl
Nauka i studia
2014

Wydawca: Sp. z o.o. «Nauka i studia»

Redaktor naczelna: Prof. dr hab. Sławomir Górniak.

Zespół redakcyjny: dr hab. Jerzy Ciborowski (redaktor prowadzący), mgr inż. Piotr Jędrzejczyk, mgr inż. Zofia Przybylski, mgr inż. Dorota Michałowska, mgr inż. Elżbieta Zawadzki, Andrzej Smoluk, Mieczysław Luty, mgr inż. Andrzej Leśniak, Katarzyna Szuszkiewicz.

Redakcja techniczna: Irena Olszewska, Grażyna Klamut.

Dział sprzedaży: Zbigniew Targalski

Adres wydawcy i redakcji:

37-700 Przemyśl, ul. Łukasińskiego 7

tel (0-16) 678 33 19

e-mail: paha@rusnauka.com

Druk i oprawa:

Sp. z o.o. «Nauka i studia»

Cena 54,90 zł (w tym VAT 22%)

Materiały X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Wschodnie partnerstwo - 2014» Volume 3. Filologiczne nauki. Historia. Filozofia. Politologia: Przemyśl. Nauka i studia - 80 str.

W zbiorze ztrzymają się materiały X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji

«Wschodnie partnerstwo - 2014». 07 - 15 września 2014 roku

po sekcjach: Filologiczne nauki. Historia. Filozofia. Politologia

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Żadna część ani całość tej publikacji nie może być bez zgody

Wydawcy – Wydawnictwa Sp. z o.o. «Nauka i studia» – reprodukowana,

Użyta do innej publikacji.

ISBN 978-966-8736-05-6

© Kolektyw autorów, 2014

© Nauka i studia, 2014

POLITYCZNA KONFLIKTOLOGIJA

Абдуліна Т.Г.

*Здобувач кафедри політичних наук
Рівненського державного гуманітарного університету, Україна*

СИСТЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Процес формування постмонополярного світу докорінно змінює пріоритети та загальні підходи до розуміння сукупності національної безпеки так і до можливих методів в її забезпеченні як на регіональному, так і на глобальному рівнях.

Із закінченням холодної війни саме інтеграційні процеси стають тим ключовим фактором, який трансформує міждержавні відносини, включаючи відносини в сфері безпеки в рамках єдиної Європи. Але кожна країна формує свою систему національної безпеки виходячи із національних інтересів, традицій, бачення ключових проблем геополітики.

Найбільше навантаження у сфері національної безпеки Центральній Європі беруть на себе, насамперед Німеччина, Франція та Великобританія. Проаналізуємо основні пріоритети політики національної безпеки кожної з цих країн.

Федеративна Республіка Німеччина. Головною метою Німеччини в області політики безпеки є забезпечення миру, свободи і незалежності країни. Вона бере активну участь у формуванні нової політики безпеки в Європі. Німецька політика в галузі безпеки базується на національних ідеалах та інтересах, історичному досвіді і враховує обстановку в світі, що змінилося.

Специфічною є та обставина, що служби безпеки крупних компаній Німеччини входять до системи забезпечення безпеки країни так само, як спеціально уповноваженні на те державні органи. За безпосереднє розроблення концепції державної безпеки Німеччини відповідає Федеральна Рада безпеки.

У конституції ФРН встановлено, що «з метою запобігання небезпеки, яка загрожує існуванню чи основам конституційного ладу Федерації, або одній з земель, федеральний уряд може використати збройні сили для підтримки поліції і федеральної прикордонної оборони для боротьби з організованими повстанцями, якщо земля, якій загрожує небезпека, сама не є готовою, або не в змозі боротися з цією небезпекою, федеральний уряд може підпорядковувати собі поліцію цієї землі, поліцейські сили інших земель, а також використати підрозділи федеральної прикордонної охорони» [6, с. 181–234.].

Важливим інструментом реалізації національних інтересів і забезпечення безпеки суспільства і держави є Збройні сили (Бундесвер). У Німеччині, з огляду на динаміку ситуації у сфері безпеки, суттєво змінюються погляди на цілі, умови,

допустимі межі, форми і наслідки застосування засобів збройного насилля. Сьогодні в основу сучасного визначення призначення і завдань Бундесвера закладено широке бачення оборони. Німецькі фахівці в галузі національної безпеки стверджують, що сучасна оборона не може бути зведена лише до опору армії агресора за периметром кордонів країни чи блоку НАТО. Зроблений також висновок про наявність передумов для остаточного поділу Європи і створення простору стабільності, в центрі якого знаходиться Німеччина. Керівництво ФРН заявило про свою рішучість допомагати розширенню цього простору (в тому числі за рахунок збільшення чисельності НАТО і Євросоюзу), утримувати кризи на відстані від Європи [17]. Враховуючи аналіз загроз і ризиків, принципів політики безпеки і оборони Німеччини, визначені ключові інтереси Німеччини в сфері безпеки. Серед них вже традиційні посилення на необхідність підтримки трансатлантичного партнерства і зміцнення зв'язків зі США, виділена важливість активної участі в роботі ООН і ОБСЄ. Разом з тим підкреслена зацікавленість Німеччини в посиленні можливостей політики безпеки і оборони Європейського Союзу для зміцнення простору стабільності на континенті.

Франція. Основні положення у сфері забезпечення безпеки Франції містяться в так званому Ордонансі «Про національну оборону» (від 07 січня 1959 р.), а також оборонних і зовнішньополітичних доктринах і стратегіях. Французи виділяють три категорії національних інтересів: (1) життєво важливі інтереси; (2) стратегічні інтереси; (3) інтереси, пов'язані зі статусом Франції як світової держави [8, с. 137].

Одною із складових стратегічних інтересів є підтримання миру на Європейському континенті, в зонах, що до нього прилягають зі Сходу та Півдня, у Середземноморському басейні і на Близькому Сході.

Важливим стратегічним інструментом є розвідка, до завдань якої входить збір, аналіз і оцінка інформації з метою вироблення рішень щодо запобігання загроз національній безпеці, у тому числі з врегулювання криз і конфліктів різного ступеня інтенсивності. Система французької розвідки покликана забезпечувати передачу інформації керівництву країни і надавати йому засоби інтерпретації отриманої інформації.

Франція також розглядає військові інструменти, як основу забезпечення політики безпеки, що знаходить підтвердження позиції відокремленості в питаннях національної оборони від НАТО та інших держав Європи. У геополітичній моделі Франції «Євроцентризм» визначається особливою важливістю стану безпеки в Європі та участі в Європейських справах, де Франція традиційно розглядає себе як регіонального лідера, стримуючи при цьому апетити США, Великобританії, Німеччини і в деяких випадках Росії [7].

Французьке керівництво визнає, що США залишаються важливим полюсом міжнародної безпеки. Але на відміну США, Франція ніколи не прагнула до одностороннього гегемонізму. Традиційно забезпечення безпеки нею розглядалося через рівновагу великих держав в рамках багатополлярної світобудови [16]. Звідси і

традиційне прагнення Франції до проведення гнучкої політики балансування і відмова від будь-яких двосторонніх союзів на користь багатосторонніх.

Відміною особливістю керівництва забезпечення національної безпеки Франції є особлива роль президента республіки, що визначено конституцією 1958 р. Роль президента була закріплена в 1959 р. у вигляді створення так званого «президентського сектора», тобто виключних повноважень президента, до яких віднесені питання зовнішньої політики, дипломатії, оборони, відносин з членами Співдружності. Сфера безпеки знаходиться у компетенції Генерального секретаріату національної оборони, який підпорядкований прем'єр-міністру, відповідальному за міжвідомчу координацію питань оборони, функції якого аналогічні значенню Ради національної безпеки США [2, с. 47].

Великобританія. 19 березня 2008 р. британському парламенту була представлена нова стратегія національної безпеки. Вона заснована на схемі, яка з'єднує готовність спеціальних служб до надзвичайних ситуацій за участю пересічних громадян у процесах забезпечення безпеки на місцях.

Серед заходів, які уряд приймає в рамках нової Стратегії національної безпеки слід виділити: (1) створення «національного реєстру потенційних загроз»; (2) покращення координації зусиль між військовими, спецслужбами і дипломатами в самій країні з метою ефективнішого реагування збільшення числа співробітників сил безпеки; (3) створення на території Великобританії чотирьох регіональних контртерористичних підрозділів і чотирьох регіональних розвідувальних відділів, які призначені допомагати поліції [15].

У 2010 р. для оптимізації зусиль у сфері безпеки і міжнародної політики створена нова Національна рада безпеки (National Security Council) Великобританії. Рада координує дії по відношенню загроз, об'єднуючи зусилля на найвищому рівні в сфері міжнародної і зовнішньої політики, енергетики, міжнародного розвитку та усіх інших сфер, пов'язаних з забезпеченням національної безпеки. Рада працює під головуванням прем'єр-міністра, а її постійними членами є віце-прем'єр, канцлер Казначейства, міністр закордонних справ і голова МВС, міністр оборони, міністр безпеки, а також голова міністерства з міжнародного розвитку [15].

У сфері безпеки ключовими для Великобританії залишаються відносини з усіма країнами ЄС, пріоритетні відносини зі США.

Польща. Польща – ключова держава регіону Центральної і Східної Європи за найбільш важливими параметрами території і чисельності населення, геополітичної «ваги» і зовнішньополітичному впливу, економічному потенціалу. Польща явно позиціонується в якості неофіційного лідера країн-«новачків» в ЄС і НАТО [3].

Членство в Польщі у ЄС значною мірою визначає основи безпеки держави. Держава повністю інтегрувала і упорядкувала систему національної безпеки. Це завдання було досягнуто за рахунок розробки механізмів комплексного і довгострокового планування розвитку системи безпеки, заснованих на загальних для

всіх компоненті завдань і вимог з урахуванням національних інтересів у цілому. Польща дотримується принципу стирання межі між внутрішнім і зовнішнім аспектом національної безпеки. При використанні комплексного підходу вона намагається за максимум використувувати можливості свого членства в ЄС, НАТО і партнерства зі США. До інтересів сфери безпеки Польщі відносять зміцнення позицій ЄС на світовій арені і розширення її участі на регіональному і міжнародному рівні. Особливу увагу Польща приділяє заходам спрямованим на підвищення ролі ЄС на теренах Східної Європи і активній участі в розробці політики сусідства між країнами Європи [5].

Свою оборонну політику держава буде за принципом солідарності і вірності союзникам. Вона планує поступово збільшувати свою участь у створенні Європейських підрозділів швидкого реагування [9]. Польща розглядає війська спеціального призначення як важливий елемент захисту національної безпеки. Вона вважає що комплексний характер сучасних загроз передбачає, що ефективні війська спеціального призначення є основою захисту внутрішньої і зовнішньої безпеки країни, прав громадян і конституційного порядку.

Російська Федерація. В концепції національної безпеки Російської Федерації відзначається, що значення військово-силових аспектів в міжнародних відносинах залишається істотним. Виходячи з документу, Росія є однією з найбільших країн світу з багатовіковою історією і багатими культурними традиціями і не зважаючи на складний міжнародний стан і труднощі внутрішнього характеру, вона через значний економічний, науково-технічний і військовий потенціал, унікальне стратегічне положення на Євразійському континенті об'єктивно продовжує відігравати важливу роль у світових процесах.

Географічно Росія разом з іншими Європейськими країнами СНД – Україною, Молдовою, Білорусією, Грузією включена в політику сусідства ЄС, але практично виведена за її рамки. Відносини з Росією в рамках європейської політики сусідства будуть будуватися на базі Санкт-Петербурзьких ініціатив про чотири загальні простори в сфері економіки внутрішньої і зовнішньої безпеки, науки і культури [4].

Росія по відношенню до ЄС має статус партнера, що має значні переваги. Статус партнера залишає за Росією повну свободу у внутрішній економічній політиці, не зв'язуючи її жорсткими інтеграційними правилами і обмеженнями Євросоюзу [11].

Однак останні події на Україні і відповідна реакція на них ЄС дають підстави стверджувати, що Росія остаточно зійшла із західної орбіти і розпочала активне, агресивне просування своїх інтересів і цілей на просторі СНД, використовуючи всі доступні їй засоби.

Республіка Білорусь. У масштабах Східної Європи Білорусь найбільш тісно інтегрується з Росією. У 1996 році обидві країни створили співтовариство, яке через рік перетворилося в Союз двох держав, а на сьогоднішньому етапі вже

відбувається становлення Російсько-Білоруської союзної держави. У це прагнення до інтеграції закладені, насамперед, геополітичні і військові аспекти [13].

У концепції національної безпеки Республіки Білорусія серед основних загроз виділені: (1) посягання на незалежність, територіальну цілісність, суверенітет і конституційний лад Республіки Білорусія; (2) нав'язування політичного курсу, що відповідає її національним інтересам, зовнішнє втручання у внутрішньополітичні процеси; (3) недостатня конкурентоздатність економіки Республіки Білорусія; (4) зниження рівня добробуту і якості життя населення [12].

Концепція встановлює, що у сфері військової безпеки в Концепції Білорусія здійснює спільне з Російською Федерацією військове співробітництво і розвиває технічне співробітництво. Вона також виступає за співробітництво на рівноправній основі з Організацією Північно-Атлантичного договору (НАТО) і ЄС в інтересах зміцнення європейської безпеки і стабільності. У документі також наголошується, що послідовна підтримка ініціатив з формування Євроатлантичної системи колективної безпеки на чіткій договірно-правовій основі буде вестись одночасно з діяльністю, направленою на підвищення ефективності ОДКБ, надання їй ролі основного інструмента колективної безпеки на пострадянському просторі, розширення військово-технічного співробітництва з державами – членами ОДКБ [1].

Доктринальні документи свідчать, що системами національної безпеки Білорусії і Росії узгоджуються між собою на різних рівнях [10].

Найбільш помітні результати співробітництва у військово-стратегічній і військово-технічній галузях. Велику вагу мають Російсько-Білоруські домовленості про створення спільного військового угруповання (відповідна угода була підписана весною 2001 р.), яка у випадку виникнення кризової ситуації може бути оперативно розгорнута. До кінця 2004 р. були вирішені усі питання її функціонування як з точки зору уніфікації відповідних законодавчих актів сторін, так і з точки зору її матеріально-технічного забезпечення.

Військове співробітництво двох країн охоплює практично всі важливі галузі, включаючи і кооперацію і деяких галузей ВПК [14].

З огляду на події останніх місяців, пов'язані з військово-політичним протистоянням України та Російської Федерації, проблеми безпеки в Європі набувають особливої актуальності. У комплекс причин, що обумовлюють такий характер згаданих проблем входять страх перед політикою Росії на пострадянському просторі, позиція нових членів ЄС – колишніх Радянських Республік і колишніх соціалістичних країн Центральної і Східної Європи.

Країни Центральної та Східної Європи розбудовують системи національної безпеки виходячи із власних національних інтересів, бачення і аналізу політичних процесів, що відбуваються у світі, політичного досвіду і професійної компетенції політичних еліт.

Більш країн Європи є членами Організації Північно-атлантичного договору – НАТО. Євроатлантичний альянс є вагомою складовою систем національної безпеки домінуючої кількості країн Центральної та Східної Європи.

Більшість країн Центральної і Східної Європи свої системи безпеки пов'язують із США, визначаючи їх провідну роль у забезпеченні міжнародної безпеки. США відведена вагома роль у Європейській загальній політиці безпеки.

Враховуючи динамізм інтегральних процесів в Європі, виділяють країни, на які припадає найбільше навантаження в галузі безпеки. Це найбільш розвинуті країни Центральної Європи – Німеччина, Франція, Великобританія.

Системи національної безпеки країн Центральної й Східної Європи різняться *ролю суб'єктів національної безпеки*. Зокрема, вагомістю ролі Президента у безпековій сфері серед інших країн виділяються Франція, Росія, Білорусія.

Підходи провідних країн Центральної Європи розрізняються щодо *географії національних інтересів* у сфері безпеки. Зокрема Німеччина на відміну Франції вважає, що сфера її безпеки має планетарний характер. На роль регіонального лідера серед «нових» членів ЄС, включаючи і сферу безпеки, претендує Польща. Вона має для цього відповідне географічне, економічне, політичне підґрунтя. Польща акцентує увагу на удосконаленні військ спеціального призначення як ефективного засобу контррозвідувального захисту держави.

Особливий характер має партнерство Росії з країнами Центральної і Східної Європи. Одна із головних проблем у відносинах Росії з цими країнами є відсутність стратегічних цілей цих відносин, що в свою чергу уможливорює трактування їх як політику одностороннього поглинання з використанням усіх доступних, аж до силових, засобів.

У фарватері політики безпеки Росії в Європі слідує Республіка Білорусія. Вони разом входять Організацію договору про колективну безпеку (ОДКБ).

У концептуальних документах країн як Центральної, так і Східної Європи (Франції, Великобританії, Росії) виділяється роль розвідки як стратегічного інструмента у запобіганні загроз національній безпеці.

Література

1. Агаронова С. Военно-политическое измерение российско-белорусской интеграции: новая динамика / С. Агаронова // Вестник аналитики. – 2004. – № 1. – С. 171–188.
2. Актуальные проблемы национальной безопасности России на современном этапе / Информационно-аналитическое управление Аппарата Совета Федерации ФС РФ, – 2010. – 88 с.
3. Аляев А.В. Вступление Польши в Евросоюз: Последствие для Калининградской области / А.В. Аляев, В.В. Цикало, В.В. Черный // Международная экономика и международные отношения. – 2005. – №3 – С. 54–63.
4. Арбатова А.К. Станут ли страны СНГ «яблоком роздора» в отношениях России и ЕС / А.К. Арбатова // Мировая экономика и международные отношения. – 2006. – №6. – С. 15–26.
5. Богуцка М. Россия – Польша: проблемы безопасности / М. Богуцка // ОБОЗРЕВАТЕЛЬ-OBSERVER. – 2013. – №5. – С. 59–66.

6. Конституции государств Европейского Союза / Под общей редакцией Л.А. Окунькова. – М.: Издательская группа ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 498 с.
7. Макаренкова И.В. Современные зарубежные концепции национальной безопасности / И.В. Макаренкова // Аналитический вестник Совета Федерации ФС РФ. – 2010. – №17(403). – [Электронный ресурс] / Аналитический вестник Совета Федерации. – Режим доступа:
http://www.budgetrf.ru/Publications/Magazines/VestnikSF/2010/VSF_NEW201009161033/VSF_NEW201009161033_p_004.htm
8. Моро-Дефарж Ф. М. Введение в геополитику [Текст] / Ф. М. Моро-Дефарж. – М.: КОНКОРД, 1996. – 148 с.
9. Приоритеты национальной безопасности Польши в 2013 году // Военно-политическое обозрение (03.01.2013) [Электронный ресурс] / Военно-политическое обозрение. – Режим доступа:
<http://www.belvpo.com/ru/21426.html>
10. Розанов А. Европейская безопасность: позиция Беларуси / А. Розанов // Беларуский журнал международного права и международных отношений. – 1996. – №1. – С.56–58.
11. Скоров Г.Е. Россия – Евросоюз: Вопросы стратегического партнерства / Г.Е. Скоров // Международная экономика и Международные отношения. – 2005. – №3. – С. 79–84.
12. Указ Президента Республики Беларусь от 09.11.2010г. №575 «Об утверждении Концепции национальной безопасности Республики Беларусь». – [Электронный ресурс] / Министерство обороны Республики Беларусь. – Режим доступа:
<http://mod.mil.by/koncept.html>
13. Федоров В.А. Интеграция России и Белоруссии / В.А. Федоров // Международная экономика и международные отношения. – 2006. – №6. – С. 70–76.
14. Федулова Н.Г. Россия – СНГ. Время собирать камни / Н.Г. Федулова // Мировая экономика и международные отношения. – 2006. – №1. – С.104–111.
15. A Strong Britain in an Age of Uncertainty: The National Security Strategy [Электронный ресурс] / The national security strategy – a strong Britain in an age of uncertainty. – Режим доступа:
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/61936/national-security-strategy.pdf
16. France aims to keep firepower while cutting military [Text] // Financial Times. – 29.04.2013. [Электронный ресурс] / Financial Times. – Режим доступа:
<http://www.ft.com/cms/s/0/3482fb54-b0dc-11e2-80f9-00144feabdc0.html#ixzz2S7a4V3Yi>
17. White Paper on German Security Policy and the Future of the Bundeswehr [Электронный ресурс] / Bundesministerium der Verteidigung. – Режим доступа:
http://www.bmvg.de/portal/a/bmvg?yw_repository=youatweb

SPIS

FILOLOGICZNE NAUKI

METODYKA NAUCZANIA JĘZYKA I LITERATURY

Moldabaeyeva K.E. Professionally-oriented learning a foreign language as a priority in renewal of education	3
Лобачова I.M. Mind Mapping as the Way to Improve Students' Foreign Language Skills	5

RETORYKA I STYLISTYKA

Подлесная Н.В., Казанцева Я.Н. Языковые особенности текста рекламы автомобилей на английском языке	9
--	---

TEORETYCZNE I METODOLOGICZNE PROBLEMY BADANIA JĘZYKA

Магомедшапиева Н.К. К вопросу о переосмыслении названий частей тела в составе фразеологических единиц в русском и немецком языках	13
---	----

SKIADNIA: STRUKTURA, SEMANTYKA, FUNKCJA

Павленко В.Г. Эпистемические наречия невербально – коммуникативного содержания	16
--	----

JĘZYK, MOWA, MOWNY KOMUNIKACJA

Момышұлы Б. Қазақстанның болашағы – балалар көзімен	23
Курбаналиев Б.Ө. Бейнелеу өнері сабақтарында бастауыш сынып оқушыларын эстетикалық тәрбиеге баулудың маңызы	26
Дүйсенбиева Г.А. Бауыржан момышұлы шығармаларының тәрбиелік мәні	31

JĘZYK OJCZYSTY I LITERATURA

Васильева С.С. Проблематика и художественное своеобразие пьесы «Семья уродов» Д.Липскерова	35
--	----

ETNO-, SOCIO- I PSICHOLOGISTYKA

Шарипова А.С. Сөз мәдениетінің лингвомәдени аспектілері	39
---	----

HISTORIA

KRAJOWA HISTORIA

- Колозина И.М.** Основные аспекты социально-демографического развития провинциального Саратова в 1917-первой половине 1920-х гг. 42

FILOZOFIA

SPOIECZNA FILOZOFIA

- Лысенко Л.М.** К вопросу о сущности социальной информации, природе, возможностях и проблемах современного информационного общества..... 47

FILOZOFIA RELIGII

- Zhang Fan** Orthodox christianity in harbin: intersection russian and chinese cultures..... 52

POLITOLOGIJA

NOWOCZESNE IZBIRATIELNYJE TIECHNOLOGII

- Халидуллин Ғизатулла Рухани** –мәдени құндылықтар жастар тәрбиесінің негізі..... 54
- Шалтыков А.И.** Еуроодак – қазақстанның әлеуетті әріптесі 56

POLITYCZNA KONFLIKTOLOGIJA

- Абдуліна Т.Г.** Системи національної безпеки країн Центральної та Східної Європи: порівняльний аналіз..... 59

POLITYCZNA POZYCJA LIDERA (HISTORIA, PROBLEMU, PERSPEKTYWY)

- Әмірғалиева А.М.** «Сыртқы әлемге ашықтық» саясаты – қытайдың экономикалық дамуының негізі 66

REGIONALNE POLITYCZNE PROCESY

- Shpak I.V.** Implications in presidential discourse of Independent Ukraine in the first quarter of the 21st century 73